6.9.2023
Leppälä Olli

FINANSSIALA

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta arvopapereiden määritystoiminnan sääntelyn muuttamisesta (clearing-paketti) (U 121/2022 vp)

Finanssiala vastustaa aktiivisen tilin vaatimusta EU-keskusvastapuolessa

- Finanssiala ry (FA) kannattaa pääomamarkkinaunionin kehittämistä EU:n vahvistamiseksi ja EU:ssa sijaitsevien määritysosapuolten kansainvälisen kilpailukyvyn turvaamiseksi.
- FA kannattaa pääosin ehdotettuja muutoksia ja valtioneuvoston kantaa.
- Aktiivisen tilin avaamisen EU:hun sijoittuneessa keskusvastapuolessa tulisi perustua vapaaehtoisuuteen, ei pakottavaan sääntelyyn; houkuttelevuutta tulisi lisätä kaupallisilla tekijöillä.
- Sääntelyn tulisi koskea vain uusia johdannaispositioita eikä vanhoja, uudistuksen voimassaolon alkaessa avoinna olevia positioita.
- Uudistukselle olisi varattava riittävän pitkä siirtymäaika, sillä alemman tason säädöksiä ei ole vielä julkistettu.

Yleistä

FA katsoo, että Suomen tulisi neuvoston työryhmässä viedä eteenpäin sellaisia muutoksia, jotka ylläpitävät EU:ssa johdannaiskauppaa käyvien yritysten kilpailukykyä eivätkä rajoita tai rankaise niitä. Tämän vuoksi Suomen tulisi vastustaa komission ehdottamaa aktiivisen tilin vaatimusta. Komission ehdottama sääntely vaikuttaa johtavan tilanteeseen, jossa tiettyihin EU-maihin sijoittuneiden keskusvastapuolten liiketoimintaa edistetään muiden EU-maiden johdannaiskauppaa käyvien yritysten liiketoiminnan kustannuksella.

FA kannattaa komission ehdottamaa EU:hun sijoittautuneen keskusvastapuolen lupaprosessin helpottamista, sillä tämä olisi hyvä keino, jolla voitaisiin lisätä EU:n houkuttelevuutta keskusvastapuolille ja tätä kautta parantaa tuotevalikoimaa. Lisääntyvä tuotevalikoima puolestaan lisäisi määritysosapuolten aitoa kiinnostusta EU:hun sijoittuneisiin keskusvastapuoliin. Tämä voisi luoda mahdollisuudet aidolle kilpailulle keskusvastapuolien välillä ja näin tukea rahoitusvakautta.

FA korostaa, että siirtymä EU-keskusvastapuoliselvitykseen tulisi tehdä hallitusti ajan kanssa niin, että EU:ssa sijaitsevat tai EU:hun tulevat uudet keskusvastapuolet voisivat kehittää tai laajentaa palvelutarjontaansa hallitusti. Tällä hetkellä EU:hun sijoittuneita keskusvastapuolia on vain muutamia, eivätkä nämä tuote- tai palvelutarjonnallaan pysty vielä korvaamaan kolmansien maiden toimijoita. FA ehdottaakin, että kolmansien maiden keskusvastapuolten tunnustusta jatketaan kesäkuun 2025 jälkeenkin. FA huomauttaa myös, että monelle globaalille markkinatoimijalle on tärkeää, että mahdollisimman suuri osa tuotteista selvitetään saman keskusvastapuolen toimesta jo senkin takia, että vakuuksien siirtäminen, sopimusten sekä prosessien luominen ja ylläpitäminen useiden toimijoiden kanssa lisää hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. FA korostaa, että sääntelyn tulisi koskea ainoastaan uusia johdannaispositioita tietyn määräpäivän jälkeen.

FINANSSIALA

Aktiivinen tili

FA huomauttaa, että aktiivisen tilin vaatimus ei ole linjassa Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksen 9.2 kanssa, jonka mukaan tavoitteena on vahvistaa sisämarkkinoita ja talouskasvua. Hallitusohjelmassa todetaan lisäksi, että hallitus ajaa EU:n strategista kilpailukykyä ja että se pyrkii vähentämään yritysten hallinnollista taakkaa lisäävää EU-sääntelyä.

FA korostaa, että komission ehdotus aktiivisesta tilistä lisäisi EU:ssa sijaitsevien yritysten kustannuksia ja asettaisi ne eriarvoiseen asemaan suhteessa kolmansien maiden yrityksiin. Valtioneuvoston U-kirjelmässä todetaan, että määritysosapuolet hyötyisivät keskusvastapuolten laajemmasta palveluntarjonnasta ja suuremmasta valinnanvarasta keskusvastapuolten käytössä. FA huomauttaa kuitenkin, että tällä hetkellä EU:ssa on vain muutama keskusvastapuoli, ja niiden palvelu- ja tuotetarjonta on usein hyvin suppea EU:n ulkopuolisiin keskusvastapuoliin verrattuna. Pakollinen aktiivisen tilin käyttö supistaisi ja paikoin jopa poistaisi valinnanvaran kokonaan.

FA katsoo, että oikea tapa lisätä EU-keskusvastapuolien kysyntää olisi aktiivisen tilin vapaaehtoinen käyttöönotto EU:hun sijoittuneessa keskusvastapuolessa. Pakottamalla toimijat käyttämään aktiivisia tilejä lisätään vain toimijoiden kustannuksia ja vaikeutetaan johdannaistuotteiden tehokasta hinnoittelua.

Aktiivisen tilin vaatimuksen muuttamista vapaaehtoiseksi puoltaisi myös se, että tällä hetkellä suomalaiset pankit ja muut määritysosapuolet saavat etua nettoutuksesta eri valuuttojen korkoriskin osalta, sillä nämä riskit nettoutetaan päävaluuttaa eli euroa vastaan. Mikäli euromääräiset korkotapahtumat olisi selvitettävä aktiivisen tilin periaatteen mukaisesti EU:ssa sijaitsevassa keskusvastapuolessa mutta muiden valuuttojen korkotapahtumat selvitettäisiin EU:n ulkopuolisissa keskusvastapuolissa, tästä syntyisi haitallisia nettoutusvaikutuksia.

Edellä esitetyn perusteella, FA ehdottaa, että lausunnossaan talousvaliokunta ottaisi kielteisen kannan aktiivisen tilin vaatimusta kohtaan.

Finanssialan ulkopuoliset määritysosapuolet

Esitetyn sääntelyn mukaan sekä finanssialan toimijoiden että finanssialan ulkopuolisten toimijoiden tulee liittyä EU:ssa sijaitsevan keskusvastapuolen määritysosapuoleksi joko suoraan tai välillisesti. Ehdotuksen mukaan keskusvastapuoli voisi ottaa finanssialan ulkopuolisia määritysosapuoliksi vain, jos ne osoittavat pystyvänsä täyttämään asetetut vakuus- ja maksukyvyttömyysrahastovaatimukset.

FA huomauttaa, että suomalaiset työeläkeyhtiöt eivät voi niitä koskevan sääntelyn vuoksi liittyä suoraan määritysosapuoliksi keskusvastapuoleen. Mikäli aktiivinen tili tulisi pakollisena voimaan, työeläkeyhtiöiden ja muiden epäsuorien asiakkaiden siirtyminen EU:n keskusvastapuolen käyttäjiksi vie todennäköisesti suoria asiakkaita enemmän aikaa ja resursseja määritysosapuolen valinnan, sopimusneuvotteluiden ja teknisten toteutuksen järjestämisen vuoksi.

Riittävän pitkä siirtymäaika

FA huomauttaa, että avointen positioiden siirtäminen kolmannen maan keskusvastapuolesta EU:n keskusvastapuoleen olisi työlästä ja aiheuttaisi alan toimijoille lisäkustannuksia. Alan toimijat tarvitsisivat aikaa sopimusten laatimiseen, järjestelmien muuttamiseen sekä sisäisten valvonta- ja raportointijärjestelmien päivitysten tekemiseen, jotta voitaisiin turvata hallittu siirtyminen EU-keskusvastapuoliselvitykseen. FA ehdottaakin, että sääntelyn tulisi koskea vain uusia positioita tietyn päivämäärän jälkeen.

Kaupallisten houkutustekijöiden vielä puuttuessa kolmansien maiden ekvivalenssipäätöksiä tulisi jatkaa vuoden 2025 jälkeenkin.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs